

sumru.pdf?expires=1586818715&id=id&accname=guest&checksum/
(датаобращення: 13.04.2020).

2. Прямые иностранные инвестиции // Национальный банк Республики Беларусь : сайт. URL: <http://www.nbrb.by/bv/> (дата обращения: 13.04.2020).

3. Об инвестициях : Закон Республики Беларусь от 12.06.2013 № 53-З. URL: <http://pravo.by/document/?guid=3871&p0=H11300053/> (дата обращения: 13.04.2020).

4. Иностранные инвестиции // Sputnik : сайт. URL: <https://sputnik.by/infographics/20190222/1040267165/Inostrannye-investitsii-v-Belarusi-2009-2018.html/> (дата обращения: 13.04.2020).

5. Иностранные инвестиции // Национальный статистический комитет Республики Беларусь : сайт. URL: <https://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/realny-sector-ekonomiki/inostrannye-investitsii/> (дата обращения: 13.04.2020).

6. Как удвоить ВВП к 2025 году, а инвестору – разобраться в преференциальных режимах Беларуси? Интервью с Еленой Перминовой // СТБ : сайт. 14.04.2019. URL: <http://www.ctv.by/novosti-minska-i-minskoy-oblasti/kak-udvoit-vvp-k-2025-godu-investoru-razobratsya-v-preferencialnyh/> (дата обращения: 13.04.2020).

7. Беларусь накрыл небывалый инвестиционный голод // NAVINY.BY : сайт. 22.08.2016. URL: <https://naviny.by/article/20160822/1471850003-belarus-nakryl-nebyvalyy-investicionnyy-golod/> (дата обращения: 14.04.2020).

8. Рудый К. Прямые иностранные инвестиции в Беларуси: инвестиционный разворот. *Банкаўскі веснік*. 2016. Лістапад. URL: <https://www.nbrb.by/bv/articles/10328.pdf/> (дата обращения: 14.04.2020).

УДК 33.331

Тертишний Н. Ю., аспірант

Науковий керівник: Дружиніна В. В., д.е.н., професор кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу і туризму

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна

АНАЛІЗ КОРЕЛЯЦІЙНИХ ЗМІН ДЕМОГРАФІЧНИХ ЧИННИКІВ І РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ З РІВНЕМ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ

Заробітна плата належить до однієї з найважливіших характеристик ринку праці. Рівень заробітної плати впливає на попит на ринку праці, а просторові відмінності в заробітній платі можуть викликати зміни в інвестиціях. Нерівності в заробітній платі як надмірні, так і занадто низькі чинять негативний вплив на економічне зростання. Залежно від ідеології необхідність більш-менш диференціації доходів виправдана. Згідно меритократичної ідеології, нерівність в доходах направлено на те, щоб спонукати бенефіціарів нижчих рівнів докладати більше зусиль для отримання кращої освіти і

професійної кваліфікації, але надмірна різноманітність може призвести до розчарування. Отже, егалітаристи вказують на переваги меншої різноманітності. Первинні потреби у людей є однаковими, тому у них повинна бути можливість задовольнити ці потреби в однаковій мірі. Це не суперечить індивідуальним потребам. Тому розрив в оплаті праці повинен бути компромісом між потребами людини і економічним зростанням.

Формування розриву в оплаті праці може бути результатом державної політики та / або ринкового механізму. У ситуації мінімальної заробітної плати слід враховувати сукупний вплив цих факторів, за винятком того, що ринковий механізм сильніше політики мінімальної заробітної плати. Причини різноманітності заробітної плати є просторовими, географічними, історичними та інституційними умовами. Згідно неокласичної теорії, основними факторами, відповідальним за просторову різноманітність заробітної плати, є: рівень безробіття [1], освіта, стать або досвід роботи, а відповідно до мети дослідження розглянемо взаємодію змін демографічних і рівня безробіття на рівень заробітної плати.

Згідно статистичним даним, у звітному періоді відбулися несприятливі зміни в структурі населення (табл. 1). Відсоток населення працездатного віку в цілому по Україні зменшився за аналізований період з 58,5% до 57,1%. Найгірша ситуація в цьому відношенні – у Донецькій області (-8,3%), що пов'язано з початком збройного конфлікту, початком соціально-економічного колапсу, підвищенням міграційного процесу. Лише в таких областях як Рівненська (+0,1%), Сумська (+2,4%), Харківська (+2,1%) відбулося збільшення чисельності населення працездатного віку.

Таблиця 1 – Динаміка чисельності населення працездатного віку та рівня безробіття за регіонами України*

Регіони	Населення в працездатному віці				Абсолютні відхилення		Рівень безробіття		Абсолютні відхилення
	2010		2018				2010	2018	
	тис.осіб	%	тис.осіб	%	тис.осіб	%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Україна	20266	58,5	16360,9	57,1	-3905,1	-1,4	8,1	8,8	+0,7
області									
Вінницька	694,3	57,5	652,7	56,8	-41,6	-0,7	10	9,9	-0,1
Волинська	433,6	58,2	371,1	49,5	-62,5	-8,7	8,5	11,4	+2,9
Дніпропетровська	1541,9	60,3	1402,3	58,6	-139,6	-1,7	7,1	8	+0,9
Донецька	1983,7	58,3	741	50	-1242,7	-8,3	8,4	14	+5,6
Житомирська	560,3	59,5	516,7	57,5	-43,6	-2	9,8	10,4	+0,6
Закарпатська	531,8	57,7	502,4	54,5	-29,4	-3,2	8,7	10	+1,3
Запорізька	825,7	59,5	732,2	56,7	-93,5	-2,8	7,5	9,9	+2,4
Івано-Франківська	530,3	52,3	565,8	55,6	35,5	3,3	8,2	7,8	-0,4

*Таблиця складена за даними [2]

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Київська	757,9	58,6	755,7	58,5	-2,2	-0,1	7,3	6,3	-1
Кіровоградська	431,2	56,9	380,5	54,5	-50,7	-2,4	8,9	11,6	+2,7
Луганська	1015,4	57,1	298,2	56,9	-717,2	-0,2	7,2	15,1	+7,9
Львівська	1096,7	58	1061,2	56,8	-35,5	-1,2	7,8	6,9	-0,9
Миколаївська	536,7	59,1	496,2	58,1	-40,5	-1	8,4	9,6	+1,2
Одеська	1044,5	57,5	1001,9	57,2	-42,6	-0,3	6,1	6,4	+0,3
Полтавська	644,8	57,3	580,6	55,1	-64,2	-2,2	9,7	11,2	+1,5
Рівненська	471,2	56,7	473,6	56,8	2,4	0,1	11,4	9,7	-1,7
Сумська	497	56	485,1	58,4	-11,9	2,4	10,6	8,7	-1,9
Тернопільська	431,3	54,2	410,8	52,7	-20,5	-1,5	10,5	10,4	-0,1
Харківська	1267,3	59,3	1258,9	61,4	-8,4	+2,1	7,2	5,3	-1,9
Херсонська	488,8	58,9	448,2	57,5	-40,6	-1,4	8,6	10,3	+1,7
Хмельницька	580,6	59,1	522	55,9	-58,6	-3,2	8,6	8,4	-0,2
Черкаська	564,9	58,4	522,6	57,7	-42,3	-0,7	9,9	9,6	-0,3
Чернівецька	382,4	57,4	382,9	57,2	0,5	-0,2	8,5	7,9	-0,6
Чернігівська	480,1	59,2	429,7	57,3	-50,4	-1,9	10,5	10,6	+0,1
м. Київ	1387,8	63,6	1368,6	62,6	-19,2	-1	5,8	6,2	0,4

Також як і у випадку зі структурою населення, на ринку праці в період 2010–2018 рр. відбулися несприятливі зміни. Зростання рівня безробіття спостерігалось майже у половини регіонів. Найбільше зростання відбулося у Волинській (+2,9 %), Донецькій (+5,6%), Кіровоградській (+2,7%), Луганській (+7,9%) регіонах. Середній приріст рівня безробіття для досліджуваних регіонів становив 4,08%. Лише небагато регіонів зафіксувало зниження рівня безробіття. Найбільше зменшення (1,9%) було зафіксовано в Сумському та Харківському регіонах.

Найбільше зниження чисельності населення працездатного віку відбулося в Донецькому регіоні з найвищою середньою зарплатою, тобто у потенційно найбагатшому регіоні. У свою чергу, зміни рівня безробіття не пов'язані з рівнем середньої заробітної плати. Наслідком такої ситуації є зміна концентрації виробництва та перерозподіл за категоріями доходу індустріальної зайнятості і зниження ставки єдиного соціального внеску для роботодавців, а також це свідчить про поширення тіньових і «сірих» схем заробітку, а також відвертому переукладанні бізнесом/роботодавцями кризового тягаря на своїх працівників.

Демографічні зміни в оцінюваному періоді в середньому слабо пов'язані зі зміною зарплат. Існує слабкий взаємозв'язок між відсотком працездатного віку та швидкістю зміни заробітної плати, що вимірюється коефіцієнтом кореляції лише 0,13.

Зміни рівня безробіття не мали істотного впливу на зміни темпів заробітної плати. Зв'язок між рівнем безробіття та темпами зміни заробітної плати слабкий і становить 0,09.

Дуже цікавий взаємозв'язок змін між демографічною структурою та швидкістю зміни оплати праці. Можна очікувати, що зменшення населення працездатного віку спричинить за собою більш високі темпи зміни заробітної

плати. На сьогоднішній день все відбувається навпаки. Поясненням може бути те, що працівники шукають кращих пропозицій роботи за межами свого поточного місця проживання, але спостерігаючи за регіонами, в яких відбулися позитивні зміни в демографічній структурі та чисельності населення, це пояснення не підтверджується. Ці відносини також можуть бути випадковими. Але можливо, що сприятливі демографічні зміни тягнуть за собою зміни в структурі попиту, що перетворюється на сприятливе збільшення заробітної плати.

Отримані результати є наслідком слабкого зв'язку між демографічними змінами та середньою заробітною платою та відсутністю співвідношення між змінами рівня безробіття та середньої заробітної плати. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок про те, що просторова різноманітність заробітної плати досить сильно спостерігається на ринку праці в Україні. Основними факторами, що впливають на цей стан, є реалізована продукція промисловості, підприємницька діяльність населення і в цілому економічний стан держави, кореляційний взаємозв'язок яких з рівнем заробітної плати буде досліджений в подальшому.

Список літератури

1. Lucas R. E. On the Mechanics of Economics Development. *Journal of Monetary Economics*. 1998. July.
2. Державна служба статистики України : сайт. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 04.04.2020).

УДК 330.341.1

Теслюк Ю. В., аспірант

Науковий керівник: Гончаренко О. В., д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України

**Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
м. Дніпро, Україна**

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Прогресивні зміни в суспільному виробництві детермінували використання інновацій як головних економічних ресурсів, а наука стала безпосередньою виробничою силою. Поступальні зміни відбувались і в формуванні наукового обґрунтування провідної ролі інновацій в економічному розвитку.

Незважаючи на різноманіття термінологічних трактувань, більшість дослідників погоджуються на тому, що інноваціям притаманні такі три основні ознаки, як новизна, широка сфера застосування та наявність позитивного ефекту від практичного впровадження. В найбільш широкому трактуванні інновації розглядаються як внесення будь-яких змін (новацій) в різноманітні